

Verslag van de 255ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een diagnosticerend Trou Moet Blijken verzamelden zich 30 leden. De president knikt tevreden, hij ziet een overweldigende opkomst.

Hij memoreert onze medeleden Dick van der Lee en Adriaan Bosman, die overleden zijn.

De secretaris en de penningmeester hebben weer eens niets te melden.

Vanuit de editors is er een oproep om toch vooral artikelen in te sturen voor The Dutch Dickensian die nu, vanaf nummer 90, ook online staat op onze website.

Dan geeft de president het woord aan onze gast deze middag, ons medelid Ernst van der Wall. Die begint met te informeren of wij van ver gekomen zijn. Op Buckingham Palace wordt dat zelfs aan de melkboer gevraagd, maar hier hadden we dat nog niet eerder gehoord.

Spreker begint met een aantal aannames uit de vroegere medische wetenschap. Zo vond men “women are men turned outside in” en werden patiënten voor elk ongemak onmiddellijk naar de kust gestuurd om genezende zeelucht in te ademen. Maar het meest beproefde middel was wel de aderlating; zelfs bij keelpijn. Ook in Barnaby Rudge wordt de aderlating beschreven. Men ging uit van vier lichaamsvochten: “blood, phlem, yellow bile and black bile” Was daar iets mis mee dan was men ziek, of men wilde of niet. Of andersom.

Dickens had lange tijd als lijfarts ene John Elliotson, die door iedereen werd geloofd maar toch ergens voor ontmaskerd werd, waarna Dickens zich achter ene Dr. Jenner schaarde die kijk had op de “smallpox” maar juist weer niet werd geloofd.

Dickens hield zich op latere leeftijd bezig met hypnose, hij probeerde dat eerst uit op zijn eigen vrouw en daarna op die van een ander. Het zal de Italiaanse zon zijn geweest.

Spreker gaat daarna in op de vorm van de schedel. Hij heeft lichtbeelden meegebracht waarop duidelijke te zien wie een betrouwbare en wie een onbetrouwbare echtgenoot is.

Phrenologie kon je in die tijd tegenwerken in je ambities. Maar gelukkig ligt de tijd dat er bij een sollicitatiegesprek gevraagd werd of men even uw schedel mocht meten achter ons.

Van der Wall noemt daarna gevallen van “Watercuring”, in Great Expectations en “Spontaneous combustion”, in Bleak House.

De geneeskunde in Dickens' Engeland liep lange tijd achter op bijvoorbeeld die in Schotland en Ierland want in Engeland werd de stethoscoop niet gebruikt; dit omdat die in Frankrijk was uitgevonden. Kijk, dat zijn nog eens principes.

Dan gaat hij in op de verdoving bij operaties. Die was er niet waardoor men met gemak uitkwam op een mortaliteit van 80%. Daarbij noemt hij ene Dr. Liston, die ook bekend stond als de 25 seconden man; dit omdat hij binnen 25 seconden de operatie verrichtte. Door zijn snelheid keek hij niet op een omstander mee of minder en eens verwondde hij er twee dodelijk en omdat de patiënt ook al overleed is hij tot op de dag van vandaag nog steeds recordhouder met een mortaliteit van 300% tijdens een operatie. Liston, onthouden die naam. Uiteindelijk introduceerde de arts John Snow de verdoving; hij was ook de man die begreep dat uit een bepaalde publieke kraan water kwam dat cholera veroorzaakte. Vanzelfsprekend volgde er geen erkenning. Stel je voor. Verdovingen bij bevalling vond men toen onzin want daar hoorde nu eenmaal pijn bij; een gedachte die hier en daar nog steeds opgeld doet.

Als voorbeeld van een beruchte cholera uitbraak, één waar Dickens zich vreselijk druk om maakte, noemt spreker de baby farm van de gebroeders Drouet in Tooting. Dickens schreef er drie artikelen over in The Examiner en besteedde er later nog aandacht aan in Reprinted Pieces en Household Words (“that most infamous and atrocious enormity”)

Dickens, die zelf ook laudanum gebruikte, schrijft weinig liefdevol over de medische professie. Hij onderscheidt vier typen artsen: snobs, humbugs, money grabbers and good doctors. Spreker geeft van alle typen voorbeelden.

Van der Wall wijst ons er op dat Dickens diverse medische aandoeningen met grote precisie omschreef. Als voorbeeld geeft hij Dr. Manette (a good docter) en zijn schoenmakerswerk tijdens zijn eenzame opsluiting in de Bastille. Dit klopt allemaal, medisch gezien. Artsen zijn vaak verrassend goede schoenmakers. Hetzelfde geldt voor de beschrijving van de dood van Jo the crossingsweeper, bij wie de zintuigen zich een voor een afsluiten en ook bij de omschrijving van Sloopy die duidelijk aan het Marfarn syndroom leed.

Een aantal syndromen zijn ook vernoemd naar figuren uit Dickens. Zo is daar het Pickwick syndroom, tegenwoordig bekend onder apneu, het Havisham syndroom, waarbij er sprake is van ernstige verwaarlozing in een vervuild huis en het Skimpole syndroom, waarbij men pretendeert argeloos en onwetend te zijn, maar dit niet is. Kortom profiteurs. Spreker kijkt hier strak de zaal in en zegt: zij zijn onder ons. Het is onduidelijk of hij hiermee leden bedoelde of obers of dagjesmensen buiten. In ieder geval leidde het tot onrustig geschuifel. Dickens had een grote betrokkenheid in de opzet van het Great Ormond Street kinderziekenhuis, dat in eerste instantie 52 bedden telde. Grote tegenstander van deze opzet (veel kinderen bij elkaar) was Florence Nightingale, de Lady with the lamp uit de Krimoorlog die eens beweerde: “that she never saw a nurse that wasn’t drunk”. Dat zal het verklaren. Dan gaat spreker nog in op een aantal saillante details: in de werken van Dickens vallen 58 doden en komen er ook nog eens 4 honden om; op het toneel nam Dickens bij zijn lezingen een bepaalde houding aan waardoor hij erg veel op zijn linkervoet stond. Daar kreeg hij op latere leeftijd heel veel problemen mee. Van der Wall weet ook nog te melden dat braille al in 1829 was uitgevonden maar pas veel later werd geïntroduceerd; dit om de simpele reden dat de medische stand er tegen was. Hij sluit af met het citeren van Mr. Toots: “Do, do remember the medical man, but if you can’t, it is of no consequence”.

Waarop er vragen en opmerkingen zijn.

De heer Kok heeft Dr. Marygold bestudeerd en weet ook nog eens dat Dickens geld doneerde aan een instituut in Amerika om een Amerikaanse versie van braille te kunnen ontwikkelen. De heer Kabel weet dat ene Lord Brain ooit eens een neurologisch handboek heeft geschreven waarin hij aandacht besteedde aan het Manette syndroom. De heer Muda vraagt of Dickens’ laatste woorden echt waren “no doctors”, maar dan blijkt dat alleen de secretaris die heeft opgevangen.

Waarna wij overgaan tot de borrel en vervolgens het diner.

Bij ontstentenis van de president probeert de secretaris een tafelgesprek op gang te brengen. Hij heeft het over een grafschrift van iemand, die na een interventie van de heer Burden, Spike Milligan blijkt te heten: “I told you I was sick”.

De heer Kabel spreekt zijn verbazing uit over het grafschrift van Ellen Ternan dat wel refereert aan haar verhouding met Dickens maar niet rept over haar man die ook onder die steen ligt. Hij vermoedt de slinkse hand van de Dickens Fellowship.

De heer Westerhof noemt een TV serie Frankenstein waarin “resurrection men” voorkomen en ook nog eens een journalist met de naam Boz. Toeval bestaat niet.

Mevrouw Drost heeft een boek gelezen: The Quincix en wil weten wie de grootvader was.

De heer Kabel vraagt spreker hoe men aan lijken komt, om in te snijden dan. Spreker had in zijn tijd in Groningen vooral aangespoelde zeelieden onder zijn mes. Hij voegt daaraan toe dat in de TV serie Victoria een inbreker wordt gesnapt en dat onmiddellijk zijn schedel wordt gemeten. Hij neemt meteen de onrust in de zaal weg door te melden dat inmiddels is gebleken dat ook personen met kleine schedels intelligent kunnen zijn. Maar wij weten wel beter.

De heer De Groot weet dat in Tale of Two Cities er een “resurrection man” voorkomt en gelukkig heeft mevrouw Willemsen de naam: Jerry Cruncher.

Mevrouw Drost spreekt over een zee-soldaat uit 1803 die een inval plande bij Scheveningen maar uitweek naar Texel of Lemmer, daar wil zij vanaf zijn.

De heer Ferdinandusse weet van een veldslag bij Castricum en Bergen. Waarop de heer Drenth zich plots herinnert dat Roland Holst daar een huisje had.

Volgens de heer Klok kan je dat huren maar alleen als je kunt schrijven. Dit wordt bevestigd door de heer Drenth die ook opmerkt dat het dicht bij het huis van Bloem lag, maar die wilde niet teveel bewegen en ging dus niet naar Slauerhoff, hoewel die om de hoek woonde.

Mevrouw Drost hoorde van haar broer dat Roland Holst met vette vingers een plaat van Bach tot de orde riep.

De heer Van Waaijfoort valt het op dat de penningmeester wel erg veel aan het woord is; is er geen kas meer te beheren. Die blijkt er wel te zijn maar er zit niets in.

De heer Kabel overtreft de anecdote over de vette vingers want hij zag Kees Verweij bij Bomans thuis in en uit lopen.

De heer Van der Wall vertelt nog een aardig verhaal over Jacq. Brel die in Alkmaar optrad en met een kaas werd afgescheept en bij vertrek “bon voyage” naar het hoofd geslingerd kreeg. Brel parareerde dit snedig door bij het wegrijden de kaas uit het raam van zijn auto te werpen onder de uitroep: “bon fromage”.

Waarna de heer Klok stelt dat de trekschuit van Van Lennep een stuk sneller was ten opzichte van de trein. Hij meent dat dit heden ten dage nog geldt. Waarvan acte.

Waarna de secretaris de bijeenkomst besluit met de opmerking dat het buiten miezert maar dat wij daar binnen niets van gemerkt hebben.

The Dutch Dickensian

De nieuwe ambitieuze redactie heeft ons blad nu ook bij Athenaem liggen. Zowel in Haarlem als in Amsterdam. Passerend in de tram zag uw secretaris onlangs een handgemeen voor de deur van deze boekhandel. Onmiddellijk begaf hij zich in het gedrang in de hoop dat het om het laatste exemplaar van ons blad zou gaan. Die hoop bleek ijdel, maar goed, het had gekund.

Doek

Inmiddels heeft ons het bericht bereikt dat dr. Sjef de Jong is overleden. In Trouw (de Trouw zeiden we vroeger bij de secretaris thuis) van 26 maart stond een uitgebreid artikel over hem, met daarin veel aandacht voor zijn passie voor Dickens. Driemaal bezochten wij hem in zijn Dickens museum in Bronkhorst, waarin hij ook solo voorstellingen gaf. In 1989 hield hij zich nog schuil maar in 1997 stond hij ons bij de stadspoort op te wachten. Ons derde en laatste bezoek was in 2012. Hij trad voor ons op, op zijn eigen karakteristieke wijze en we hadden een geweldig diner in Het Wapen van Bronkhorst. In de krant stond ook dat zijn collectie overgenomen is door Het Land van Jan Klaassen te Braamt. Die is dan goed terecht gekomen, en hij ook wel denk ik.

Uproar

In Laren dan, waar de theatervoorstellingen over de Eatanswill Elections op straat en in het gemeentehuis een vervolg kregen. Verdachtmakingen, intimidatie en het in groepsverband uitslaan van klare taal naar elkaar waren het resultaat. Een situatie waarin het advies van Mr. Pickwick van toepassing lijkt: “It’s always best on these occasions to do what the mob do”. “But suppose there are two mobs?” suggested Mr. Snodgrass. “Shout with the largest,” replied Mr. Pickwick. Volumes could not have said more.

London Calling

Uw secretaris toog weer naar een Council meeting in een snikheet London. Slechts de harde kern was aanwezig, alle anderen lagen voor de airco of waren in smeltend asfalt blijven steken. De nieuwe penningmeester was zelfs in een korte broek verschenen, maar dat ging de meesten te ver. Hij voerde zijn jonge leeftijd (hij is pas 65) aan als excuus. Er was weinig nieuws: de notulen zagen er goed uit, The Dickensian krijgt een nieuwe look en de kas klopt.